

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 10.1.2007

KOM(2006) 849 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**Následné opatrenia Zelenej knihy
Správa o pokroku v oblasti obnoviteľných zdrojov elektrickej energie**

{SEK(2007) 12}

OBSAH

1.	Úvod a základné informácie.....	3
2.	Celkový obraz. Kam nás vedú súčasné realizované politiky?	3
3.	Hodnotenie pokroku na vnútroštátnej úrovni. Vývoj v členských štátoch	5
4.	Výroba elektrickej energie v rozličných sektoroch obnoviteľných zdrojov: vietor, biomasa, vodná, geotermálna a slnečná energia	10
4.1.	Vietor. Rozšírenie skupiny troch vedúcich štátov a prechod na globálny trh.....	10
4.2.	Biomasa.....	12
4.3.	Fotovoltická slnečná energia.....	16
4.4.	Malé vodné elektrárne.....	16
4.5.	Geotermálna energia	17
5.	Právna implementácia smernice.....	18
6.	Závery a budúce opatrenia	19
	PRÍLOHA.....	22

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Následné opatrenia Zelenej knihy Správa o pokroku v oblasti obnoviteľných zdrojov elektrickej energie

1. ÚVOD A ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Obnoviteľné energie sú prísľubom strategického zlepšenia zabezpečenia zásobovania energiou, znižujú dlhodobú nestálosť cien, ktorej je vystavená EÚ ako akceptant cien fosílnych palív, a mohli by vytvoriť rozšírené konkurenčné prostredie pre odvetvia energetických technológií v EÚ. Okrem toho obnoviteľné energie znižujú znečistenie ovzdušia a emisie skleníkových plynov. Ďalej umožňujú zlepšovanie ekonomických a sociálnych vyhliadok vidieckych a izolovaných regiónov v priemyselných krajinách a pomáhajú uspokojovať základné energetické potreby v rozvojových krajinách. Súhrnný účinok všetkých týchto prínosov je dostatočným dôvodom na podporu obnoviteľných energií.

Podľa článku 3 ods. 4 smernice 2001/77/ES o elektrickej energii vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie (RES-E) na vnútornom trhu s elektrickou energiou¹ Komisia posúdi, aký pokrok členské štáty dosiahli pri plnení svojich vnútroštátnych cieľov a dodržanie cieľa 21 % podielu elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie. Toto je hlavný cieľ tejto správy.

2. CELKOVÝ OBRAZ. KAM NÁS VEDÚ SÚČASNÉ REALIZOVANÉ POLITIKY?

Cieľom EÚ je dosiahnuť, aby obnoviteľné zdroje zabezpečovali do roku 2010 v jej 25 členských štátoch 21 % vyrábanej energie. Tento cieľ bol stanovený v smernici EÚ 2001/77/ES o obnoviteľných zdrojoch, v ktorej sa určujú diferencované vnútroštátne ciele.

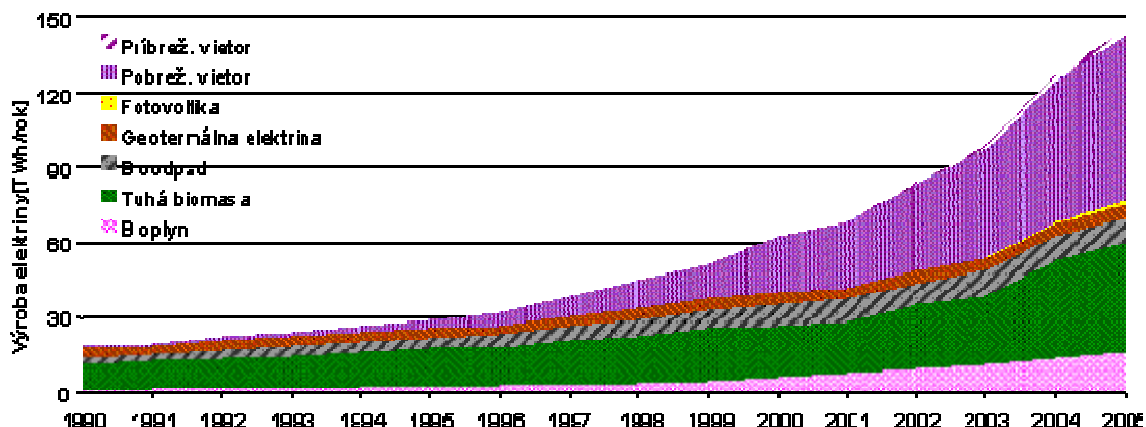
Smernica o obnoviteľnej elektrickej energii sa stala historickým krokom v rozvoji obnoviteľnej elektrickej energie. Je hlavnou hnacou silou pre nové realizované politiky.

Od poslednej správy Komisie uverejnenej pred dvomi rokmi² sa vyrobilo ďalších 50 % obnoviteľnej elektrickej energie (nie vodnej). Vďaka súčasným politikám a vyvíjanému úsiliu sa dá očakávať, že sa do roku 2010 dosiahne 19 % podiel. Inými slovami, Európa s najväčšou pravdepodobnosťou dosiahne do roku 2010 v oblasti obnoviteľnej elektrickej energie výsledok blízky jej vytyčenému cieľu. Veľké a malé vodné elektrárne sú stále najväčším obnoviteľným zdrojom v elektrárenskome sektore. V roku 2005 prispeli k celkovej spotrebe elektrickej energie 10 percentami. Keďže vodná energia závisí od sucha alebo vysokého objemu zrážok, použil sa v tejto správe rok s normálnymi zrážkami, aby sa zabránilo vplyvu klimatických faktorov. Existujú ďalšie obnoviteľné zdroje energií, ktoré sa v tejto správe neopisujú, keďže ich súčasný prienik na trh nie je významný. Ale také energie, ako sú solárna

¹ Smernica 2001/77/ES z 27. septembra 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou. Ú. v. ES L 283/33, 27.10.2001.

² KOM (2004) 366, konečné znenie, „Podiel obnoviteľných energií v EÚ“, Európska komisia 2004.

tepelná elektrická energia či energia vln a prílivu určite zohrajú v nasledujúcich rokoch svoju úlohu³.

Obrázok 1: Historický vývoj výroby elektrickej energie zo všetkých RES-E v Európskej únii (EÚ-25) od roku 1990 do roku 2005⁴

V roku 2005 prispela obnoviteľná elektrická energia k celkovej spotrebe elektrickej energie v Európskej únii 15 %⁵. Pritom sa má zohľadniť skutočnosť, že v Európe sa dosiahla celková vyššia úroveň spotreby elektrickej energie ako sa predpokladalo. Spotreba elektrickej energie v Európe rastie rýchlosťou 2 % ročne⁶. Treba však pripomenúť, že s výnimkou Nemecka a Španielska krajiny, ktoré dosiahli značný pokrok, predstavujú, žiaľ, len relatívne malý podiel na celkovom trhu EÚ. V mnohých členských štátoch sa podiel obnoviteľnej energie dokonca znížil.

Od roku 1990 sa z nových obnoviteľných zdrojov energie (RES) vyrobilo 148 TWh, čo je ekvivalentné celkovej spotrebe elektrickej energie Írska, Rakúska a Portugalska.

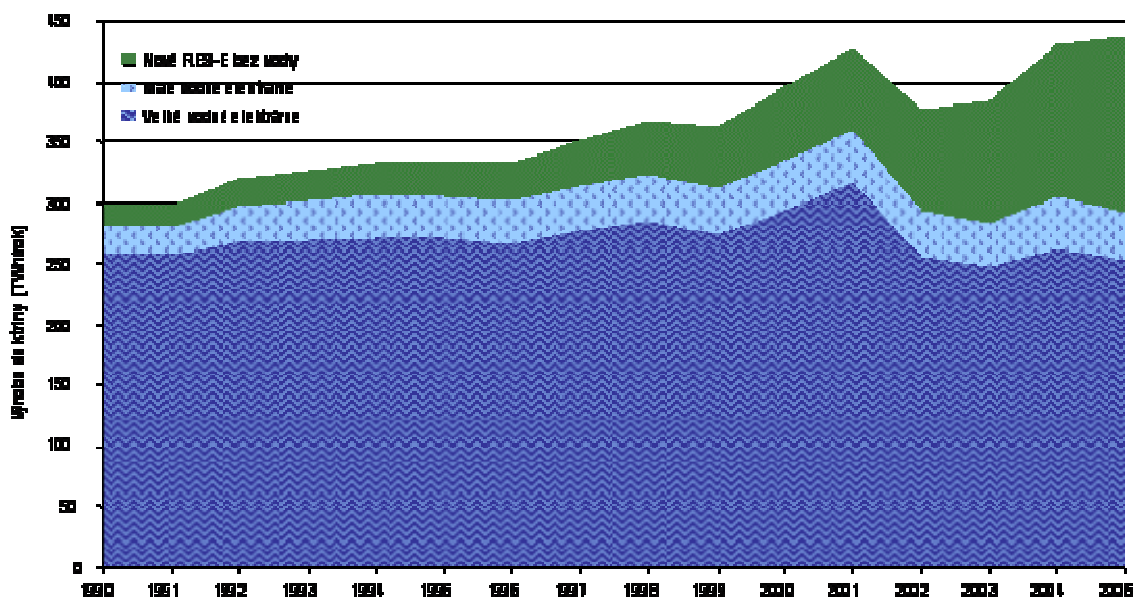
Celkové dosiahnuté výsledky sa teda môžu označiť za pozitívne vďaka skutočnému úsiliu niekoľkých aktívnych členských štátov, ale celkovo nie sú dostatočne dobré, keďže mnohé členské štáty zďaleka nedosahujú svoje vnútroštátne ciele. Ak Európa chce otočiť trend smerujúci k čoraz viac neudržateľnej energetickej budúcnosti, musí sa urobiť viac.

³ Španielsko v roku 2006 inštalovalo solárnu tepelnú elektrárňu s výkonom 11 MW a v súčasnosti buduje elektrárňu s výkonom 65 MW. Dosiaľ len Portugalsko a Spojené kráľovstvo skutočne poskytujú stimuly pre systémy energie z oceánov. Veľké prílivové pásmo pozdĺž západného pobrežia Anglicka a Walesu poskytuje jedny z najvhodnejších podmienok na svete na využitie energie z prílivu. V Zelenej knihe Komisie o budúcnosti námornej politiky v Únii, KOM(2006) 275, konečné znenie, sa energia vln, prílivu a energia vetra na mori uvádzajú ako potenciálne energie blízkej budúcnosti.

⁴ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od Medzinárodnej agentúry pre energiu (MAE) a členských štátov.

⁵ Za rok 2005 poskytla predbežné hodnoty Medzinárodná agentúra pre energiu (MAE) a členské štáty. Konsolidované údaje Eurostatu uvádzajú do roku 2004 hodnotu 14 %. Štartovacím bodom pre smernicu bolo 13 %.

⁶ Keby bola spotreba elektrickej energie v EÚ-25 rovnaká od roku 1997, súčasný podiel obnoviteľnej elektrickej energie by bol 16 %.

Obrázok 2: Historický vývoj výroby elektrickej energie z „nových“ RES-E v Európskej únii (EÚ-25) od roku 1990 do roku 2005⁷

3. HODNOTENIE POKROKU NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI. VÝVOJ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

V klube krajín, ktoré majú dobré výsledky, je deväť členských štátov, pričom niektoré z nich dosiahli vytýčený cieľ v predstihu. Zdá sa však, že jedenásť členských štátov svoj národný záväzok nesplní.

Členské štáty EÚ-15 mali transponovať smernicu 2001/77/ES do októbra 2003. Desiat členských štátov, ktoré vstúpili do EÚ 1. mája 2004, ju malo transponovať do dátumu vstupu do EÚ. Od poslednej správy sa zrealizovali mnohé rozličné politiky, boli prijaté zákony o energetike a implementovali sa nové právne predpisy.

Okrem kvantitatívnych dosiahnutých výsledkov v zmysle výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov táto správa uvádza výsledky dosiahnuté členskými štátmi pri prijímaní aktívnych opatrení na podporu RES-E. Významným bodom metodiky tejto správy je, že zohľadňované preniknutie RES-E na trh sa normalizovalo⁸, t. j. aby sa zabránilo vplyvu klimatických podmienok (napríklad sucha alebo vysokého objemu zrážok) použil sa rok s bežným objemom zrážok a s bežnou veternosťou. Po druhé, analýza sa prezentuje predovšetkým vo forme percentuálneho podielu na dosiahnutí cieľa. Napríklad ideálne bude,

⁷ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE a členských štátov.

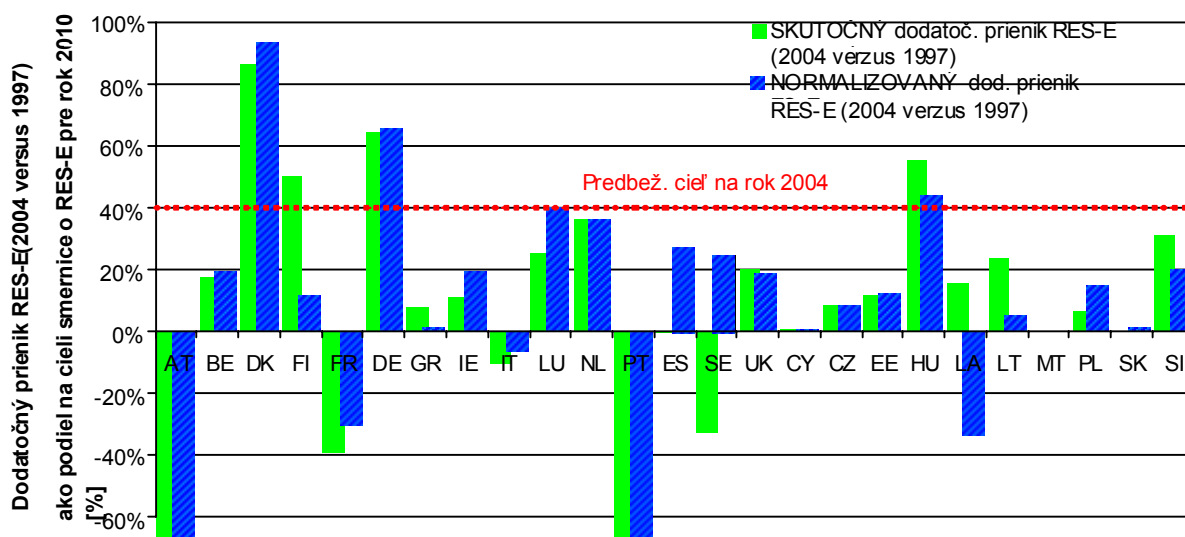
⁸ Uskutočnila sa analýza dosiahnutých výsledkov na základe projektu plnenia úloh „Analýza dosiahnutia vnútroštátnych cieľov a cieľov Spoločenstva na rok 2010 podľa smernice 2001/77/ES“ a projektu EurObserv'ER.

keď krajina v roku 2004 dosiahla 40 % cieľovej hodnoty a 50 % v roku 2005⁹. Nie všetky členské štáty majú údaje za rok 2005, takže sa poskytujú údaje za rok 2004 aj 2005.

Zohľadňujú sa aj nové prvky v systéme podpory v roku 2005 a v prvej polovici roku 2006. Okrem oficiálnych politík sa počíta aj s perspektívou investorov, keďže to poskytuje dobrý základ pre hodnotenie životaschopnosti trhu s obnoviteľnou energiou v krajine a zdravia trhu¹⁰. Podľa súčasného stavu dosiahnutého prieniku na trh a realizovaných politík sa členské štáty môžu rozdeliť do piatich kategórií:

1. **Výborné: na najlepšej ceste k dosiahnutiu cieľa roku 2010** 😊😊
2. **Súčasný vývoj naznačuje reálne vyhliadky na dosiahnutie cieľa roku 2010** 😊
3. **Na dosiahnutie cieľa roku 2010 je potrebné vyvinúť dodatočné úsilie** 😊
4. **Na dosiahnutie cieľa roku 2010 je potrebné vyvinúť značné dodatočné úsilie** 😊😞
5. **Vzdialené od splnenia záväzku** 😞😞

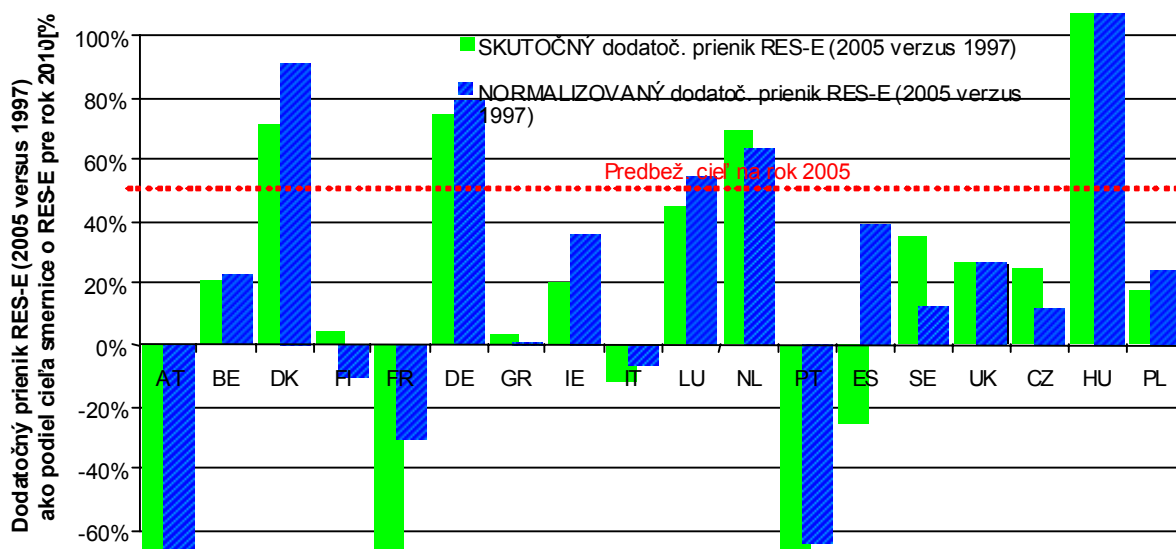
Uvádza sa stručný prehľad súčasnej situácie v jednotlivých členských štátoch. Dodatočné podrobnosti sa nachádzajú v profiloch krajín.

Obrázok 3: Dosiahnutie cieľa RES-E na úrovni krajín: skutočný a normalizovaný dodatočný prienik RES-E (2004 verzus 1997)

⁹ Najnovšie konsolidované štatistiky vo všeobecnosti pochádzajú z roku 2004. Niektoré členské štáty predložili číselné hodnoty za rok 2005 a známe sú aj štatistiky súvisiace s vetrom, fotovoltikou (PV) a bioplynom za rok 2005. Číselné hodnoty o biomase pochádzajú z predbežných štatistík MAE. Údaje za rok 2005 sa zohľadňujú, ak sú k dispozícii na úrovni členského štátu.

¹⁰ Odkaz na investičný index Ernst & Young.

Obrázok 4: Dosiahnutie cieľa RES-E na úrovni krajín v krajinách, kde už sú k dispozícii údaje za rok 2005: skutočný a normalizovaný dodatočný prírastok (2005 verus 1997)

1. Výborné: na najlepšej ceste k dosiahnutiu cieľa roku 2010 ☺☺

Dánsko. Výrazný nárast RES-E, predovšetkým veternej energie. Na prvom mieste na svete vo veternej energii na mori (offshore). Za predpokladu, že súčasný rast bude pokračovať, Dánsko ľahko prekročí svoj cieľ 29 % v roku 2010. Tento cieľ sa pravdepodobne dosiahne o tri až štyri roky skôr.

Nemecko. Výrazný rozvoj priemyslu obnoviteľných zdrojov energie. Nová vláda pokračuje v dodržiavaní záväzku v oblasti trhu s RES-E, čím udržiava stabilitu na trhu.

Maďarsko. Výrazný nárast od roku 2004 vďaka tuhej biomase (kombinované spaľovanie). Cieľ 5,8 % na rok 2010 bol dosiahnutý v roku 2005. Vláda plánuje nové opatrenia, ktorých cieľom bude pravdepodobne dosiahnutie podielu 7,9 % pre elektrickú energiu do roku 2010¹¹, čím sa prekročí vytýčený cieľ.

2. Súčasný vývoj naznačuje reálne vyhliadky na dosiahnutie cieľa roku 2010 ☺

Fínsko. Vyrába približne štvrtinu svojej energie z RES-E, z toho polovicu tvorí vodná energia a polovicu energia z biomasy. Nová politika zdôrazňuje zvýšené používanie miestnych zdrojov biomasy.¹²

Írsko. Mierny nárast RES-E, hlavne vďaka veternej energii. Od nového systému podpory pri výkupe sa očakáva, že zabezpečí pozitívnejšie investičné podmienky ako predchádzajúci systém verejných súťaží, čo stavia Írsko do dobrého postavenia vzhľadom na dosiahnutie cieľa roku 2010.

¹¹ Správa o stave výroby elektrickej energie na základe obnoviteľných zdrojov energie. Ministerstvo hospodárstva a dopravy Maďarskej republiky, Budapešť, február 2006.

¹² Vysoká premenlivosť vodnej energie spolu s významným podielom tejto energie vo Fínsku vysvetľuje rozdiel medzi skutočným a normalizovaným percentuálnym podielom na obrázku 1.

Luxembursko. Dobré využívanie RES-E, predovšetkým energie z bioplynu a fotovoltickej energie. Od zavedenia zvýšených výkupných sadzieb sa očakáva zvýšenie prieniku RES-E.

Španielsko. Výrazné zvýšenie prieniku RES-E hlavne vďaka nárastu objemu veternej energie. Španielsko je na druhom mieste na svete medzi výrobcami veternej energie a má dobrý postoj k možnosti zapojiť vysoký objem nesúvislej veternej energie do siete. Značný nárast spotreby elektrickej energie však zatienil túto pôsobivú úroveň využívania obnoviteľnej energie.

Švédsko. Silná politika v prospech biomasy v posledných rokoch s výrobou 3 TWh z tuhej biomasy a ďalšie 3 TWh sú naplánované z kombinovaného spaľovania biomasy v existujúcich zariadeniach. Vďaka novému zákonu o energii a horizontu politiky do roku 2030 by sa dobré výsledky z uplynulých rokov mohli trvalo udržať.

Holandsko. Značný nárast RES-E, predovšetkým v oblasti biomasy, vďaka systému podpory výkupných sadzieb a vysokým cenám ropy. Avšak zmrazenie finančnej podpory na neurčitý čas pre rozsiahlu výrobu energie z čistej biomasy a z vetra na mori (offshore) v auguste 2006 môže destabilizovať trh s iniciatívami RES-E. Aby sa dosiahol cieľ v hodnote 9 % stanovený na rok 2010, je potrebná väčšia istota a podpora.

3. Ak sa vyvinie dodatočné úsilie, dosiahnutie cieľa roku 2010 je veľmi pravdepodobné ☺

Česká republika. Mierny pokrok v oblasti RES-E z dôvodu neurčitosti finančnej podpory. Očakáva sa, že zrevidovaný systém podpory zabezpečí od roku 2006 väčšiu pomoc. Je potrebný rýchlejší rast, aby sa v roku 2010 dosiahol cieľ RES-E vo výške 8 %.

Litva. Pokrok bol doteraz len mierny. Zmeny vykonané v roku 2005 v systéme podpory RES-E musí čo najskôr viesť k hmatateľným výsledkom, aby sa dosiahol cieľ pre rok 2010 vo výške 7 %.

Poľsko. Nízke ceny zelených osvedčení spolu s chýbajúcimi postihmi za nedodržiavanie záväzkov viedli k veľmi miernemu nárastu RES-E. Pomaly sa začína využívať biomasa a veterná energia. Z dôvodu zvýšených záväzných kvót sa dajú vyššie ceny osvedčení a rýchlejší rast RES-E očakávať až od roku 2007.

Slovinsko. Vysoký ročný rast dopytu po elektrickej energii, ktorej spotreba (4,5 %) zatienuje mierne zvyšovanie využívania RES-E. Systém podpory však stavia Slovinsko do dobrého postavenia vzhľadom na možnosť dosiahnutia jeho cieľa pre rok 2010 vo výške 33,6 %

Spojené kráľovstvo. Určitý pokrok je viditeľný, hlavne v oblasti bioplynu, ale vládna politika súvisiaca s obnoviteľnými zdrojmi energie sa musí zmeniť, ak sa má dosiahnuť cieľ roku 2010.

4. Na dosiahnutie cieľa roku 2010 je potrebné vyvinúť značné dodatočné úsilie ☹☹

Belgicko. Mierny rast. Povinné kvóty sú dôvodom značného nárastu zelených osvedčení. Vo výrobe RES-E sa to však prejavilo len veľmi mierne. Na dosiahnutie 6 % cieľa je potrebné vynaložiť väčšie úsilie.

Grécko. Mierny rast RES-E, hlavne z dôvodu administratívnych prekážok, hoci nedávno bol prijatý nový právny predpis s cieľom odstrániť tieto prekážky. Súčasný výrazný nárast využívania veternej energie (1 000 MW vyrobených do roku 2005) pozitívne vplýva na trh s RES-E. Na dosiahnutie cieľa roku 2010 vo výške 20,1 % je potrebný výraznejší nárast RES-E.

Portugalsko. Značný pokrok od roku 2004. Vláda nedávno vypísala verejnú súťaž na veternú farmu s výkonom 1 500 MW. Napriek tomu sa však musí vynaložiť značné úsilie na dosiahnutie cieľa roku 2010, spolu s úsilím o potlačenie dopytu po elektrickej energii.

5. Vzďialené od splnenia záväzku ☹☹

Nedostatočná alebo pomalá implementácia smernice o RES-E sa často prejavuje problémami, ktoré súvisia s dosahovaním cieľov. Pomalý rast v oblasti RES-E je neraz dôsledkom oneskorení v plánovaní a administratívnych prekážok, obmedzeného prístupu k sieti (zaujaté, neprehľadné a diskriminačné predpisy a pravidlá týkajúce sa pripojenia k sieti a jej rozširovania) a finančných dôvodov.

Rakúsko. Výrobe obnoviteľnej energie dominujú veľké vodné elektrárne (60 % z celkovej spotreby elektrickej energie). V posledných rokoch sa prejavoval výrazný nárast v sektore veternej energie a biomasy vďaka priaznivým výkupným sadzbám. Ešte stále však prevládajú slabé investičné podmienky z dôvodu revidovaného systému podpory, čo vedie k stagnácii rozvoja RES-E.

Cyprus. Prakticky žiadny rozvoj RES-E. Nový systém výkupných sadzieb sa začal používať v roku 2006.

Estónsko. Nárast objemu vodnej energie a energie z biomasy viedol k miernemu rastu RES-E. Zdá sa však, že súčasný systém podpory nie je dostatočný na rozvoj iných zdrojov energie, napríklad veternej.

Francúzsko. Doteraz nie sú viditeľné žiadne výsledky ďalšieho prieniku RES-E. Systém verejných súťaží pre RES-E z biomasy bol opätovne odložený. Určité vylepšenie administratívnych postupov by mohlo v budúcnosti viesť k lepším výsledkom.

Taliansko. Záväzné kvóty implementované v Taliansku viedli v posledných rokoch k využívaniu niektorých nových RES-E. Tento trend sa však v plnej miere vykompenzoval rastom hrubej spotreby elektrickej energie. Medzi súčasným stavom prieniku RES-E a cieľom roku 2010 vo výške 25 % existuje obrovská priepasť. Pretrvávajú administratívne problémy ako jedna z najvýznamnejších prekážok rastu v krajine s veľkým potenciálom zdrojov obnoviteľnej energie.

Lotyšsko. Využívanie RES-E je veľmi mierne pre chýbajúci stabilný systém podpory.

Malta. Prakticky žiadne využívanie RES-E. Nebola implementovaná žiadna stratégia RES-E.

Slovenská republika. Slabý pokrok v oblasti RES-E. Na dosiahnutie cieľa roku 2010 vo výške 31 % je potrebná omnoho silnejšia podpora.

Nie je možné oddeliť diskusiu o dosahovaní cieľov od **úrovne podpory**. Podpora výroby elektrickej energie z RES sa v jednotlivých členských štátoch EÚ výrazne líši. Predchádzajúca správa Komisie o podpore výroby elektrickej energie z obnoviteľných

zdrojov energie¹³ poskytuje podrobné zhodnotenie týchto rozdielov. Veterná energia je slabo podporovaná v deviatich z 25 členských štátov. Tam, kde je celková podpora, ktorú získavajú výrobcovia, nižšia ako výrobné náklady, nedá sa očakávať žiadny vzostup obnoviteľných energií. V oblasti lesnej biomasy polovica členských štátov neposkytuje dostatočnú podporu na pokrytie výrobných nákladov. V prípade bioplynu podpora takmer v troch štvrtinách členských štátov nepostačuje na jeho využívanie.

Diskusia o schémach podpory musí byť spojená aj s problematikou administratívnych prekážok. Aby sa dosiahli ciele prieniku RES-E nákladovo efektívnym spôsobom, je potrebné vytvoriť postup, ktorý včas a jednoducho umožní zvýšiť výrobu RES-E.

4. VÝROBA ELEKTRICKEJ ENERGIE V ROZLIČNÝCH SEKTOROCH OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV ENERGIE: VIETOR, BIOMASA, VODNÁ, GEOTERMÁLNA A SLNEČNÁ ENERGIA

Vodná energia zostáva dominantným zdrojom¹⁴, ale svoju úlohu začínajú zohrávať aj ďalšie obnoviteľné zdroje, napríklad vietor alebo biomasa. Veľké vodné elektrárne predstavujú v EÚ-25 osvedčenú technológiu s takmer nasýteným potenciálom. Z tohto dôvodu sa nimi táto analýza nezaoberá.

4.1. Vietor. Rozšírenie skupiny troch vedúcich štátov a prechod na globálny trh

Európska únia zostáva globálnym vodcom v oblasti veternej energie so 60 % podielom na svetovom trhu. Globálny trh s veternou energiou sa prudko rozrastá, so značným rastom ázijského trhu (hlavne v Indii) a výrazným nárastom počtu príslušných zariadení v Severnej Amerike¹⁵. V roku 2002 sa 80 % svetového výkonu nainštalovalo v Nemecku a Španielsku. V roku 2005 predstavoval ich podiel 56 %. Spomalenie pôsobivého ročného rastu v Nemecku vykompenzoval nárast na iných európskych trhoch, napríklad v Spojenom kráľovstve, Portugalsku¹⁶ a v Taliansku.

Od roku 2000 sa objem veternej energie v EÚ zvýšil viac než o 150 %. Objem predpokladaný v Bielej knihe o obnoviteľných energiách¹⁷ vo výške 40 000 MW bol dosiahnutý v päťročnom predstihu v porovnaní s plánom. Celkový inštalovaný výkon veternej energie vo výške 40 455 MW vyprodukoval v roku 2005 82 TWh. Vynikajúce výsledky sektoru veternej energie umožnili odvetviu zvýšiť cieľ pre rok 2010 na 75 000 MW.

Nová veterná energia predstavuje 33 % z nového výrobného objemu elektrickej energie v EÚ. Zvyšných 67 % pripadá hlavne na konvenčné tepelné elektrárne. RES-E pochádzajúca z vetra

¹³ KOM (2005) 627, konečné znenie, 7.12.2005. Oznámenie Komisie o podpore výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie.

¹⁴ Vodné elektrárne (malé aj veľké) v roku 2005 vyrobili 67 % z celkového objemu obnoviteľnej energie.

¹⁵ Obnovenie amerického systému daňového dobropisu na výrobu (PTC) do roku 2007 uistilo amerických investorov, ktorí inštalovali v roku 2004 viac ako 2 400 MW. Európska únia inštalovala 6 165,7 MW v roku 2005.

¹⁶ Portugalsko sa stalo 7. krajinou EÚ, ktorá prekročila hranicu 1 000 MW s celkovým kumulovaným nainštalovaným objemom 1 021 MW ku koncu roku 2005. Portugalsko prakticky v priebehu jedného roku zdvojnásobilo svoj nainštalovaný objem pridaním 500 MW. Tieto veľmi dobré výsledky sa dosiahli vďaka odstráneniu administratívnych prekážok a zároveň aj vďaka veľmi atraktívnemu systému nákupných cien.

¹⁷ KOM (1997) 599, konečné znenie, 26.11.1997. Oznámenie Komisie „Energia pre budúcnosť: obnoviteľné zdroje energie“, Biela kniha pre akčný plán Spoločenstva.

predstavuje 2,6 % z celkovej spotreby elektrickej energie v Európskej únii, čo je ekvivalentné spotrebe elektrickej energie v Dánsku a Portugalsku spolu. Ročný rast elektrickej energie vyrobenej z vetra predstavoval v posledných 5 rokoch 26 %.

Ako sa uvádza v oznámení Komisie z decembra 2005¹⁸, jedna tretina krajín EÚ neposkytuje dostatočnú podporu veternej energii. V polovici členských štátov EÚ sa vietor nevyužíva v dostatočnej miere. Hlavnou príčinou pomalého rozvoja nie je opatrná politika, ale prietahy pri vydávaní povolení, nespravodlivé podmienky pripájania do siete a pomalé rozširovanie elektrickej siete. Tieto skutočnosti predstavujú hrozbu pre budúci rozvoj veternej energie.

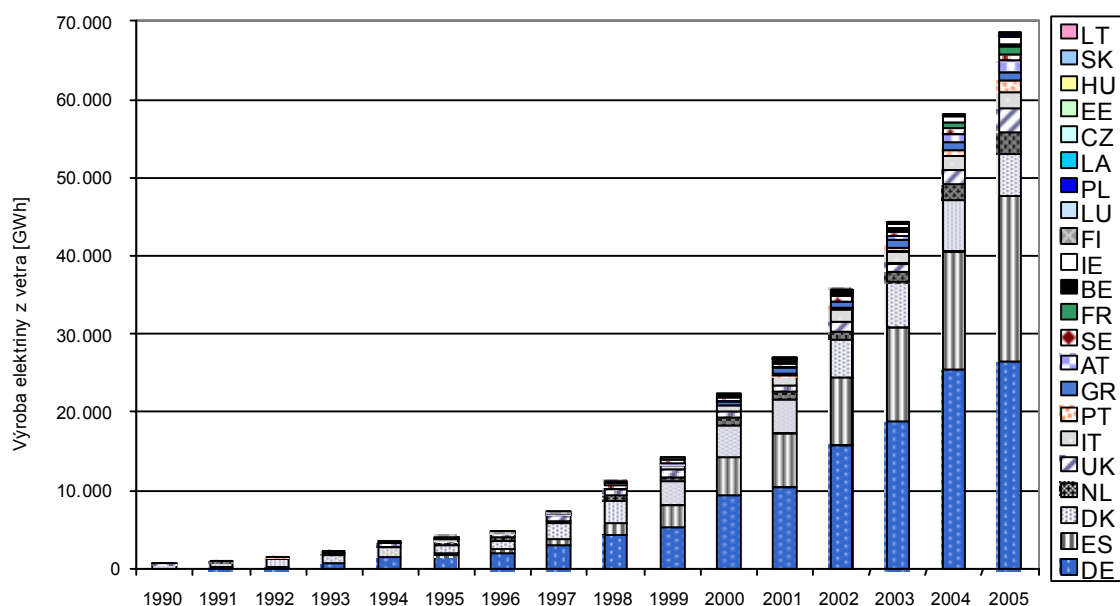
Príslušné odvetvie stanovilo na rok 2010 nový cieľ vo výške 75 000 MW. Tento objem zabezpečí približne 160 TWh, čo bude predstavovať 4 % až 6 % európskej spotreby elektrickej energie v roku 2010. Aby sa tak stalo, musí sa rozrásť klub krajín, ktoré dosahujú najlepšie výsledky. V najbližších niekoľkých rokoch sa kľúčovým prvkom v rozvoji veternej energie určite stane trh veternej energie na mori.

Je možné integrovať do elektrickej siete veľký podiel veternej energie. Napríklad v roku 2005 veterná energia pokryla 18 % dánskeho dopytu po elektrickej energii.

Európsky priemysel veternej energie udržiava krok s rastom globálneho trhu. Nemeckí a španielski priemyselníci sa stávajú čoraz menej závislými od rastu svojich vlastných domácich trhov, pričom rastúci podiel predstavuje export. Dánsko bolo schopné udržať počet pracovných miest v sektore výroby veternej energie na hodnote 20 000 vďaka svojmu vývoznému trhu. Podľa BWE (Nemeckej asociácie pre veternú energiu) dosiahol nemecký priemysel výroby veternej energie v roku 2005 obrat vo výške 5,03 miliardy EUR. Polovicu z tejto hodnoty, t. j. 2,51 miliardy EUR, tvorí obrat z vývozu. Podobná situácia je v oblasti pracovných miest, kde vývoz momentálne predstavuje v nemeckom priemysle výroby veternej energie 31 900 z celkových 63 800 pracovných miest.

Rast globálneho trhu s veternou energiou sprevádzala etapa odvetvovej reorganizácie sektoru. Táto reorganizácia od roku 2002 značne zmenila situáciu v priemysle veternej energie. Nastala výrazná konsolidácia v odvetví, s menším počtom väčších účastníkov, predovšetkým na globálnom trhu. Stredné a malé firmy však stále zohrávajú svoju úlohu na úrovni regionálnych trhov.

¹⁸ KOM (2005) 627, konečné znenie, 7.12.2005, Oznámenie Komisie o podpore výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie.

Obrázok 5: Historický vývoj výroby elektrickej energie z vetra v 25 členských štátoch EÚ od roku 1990 do roku 2005¹⁹

4.2. Biomasa

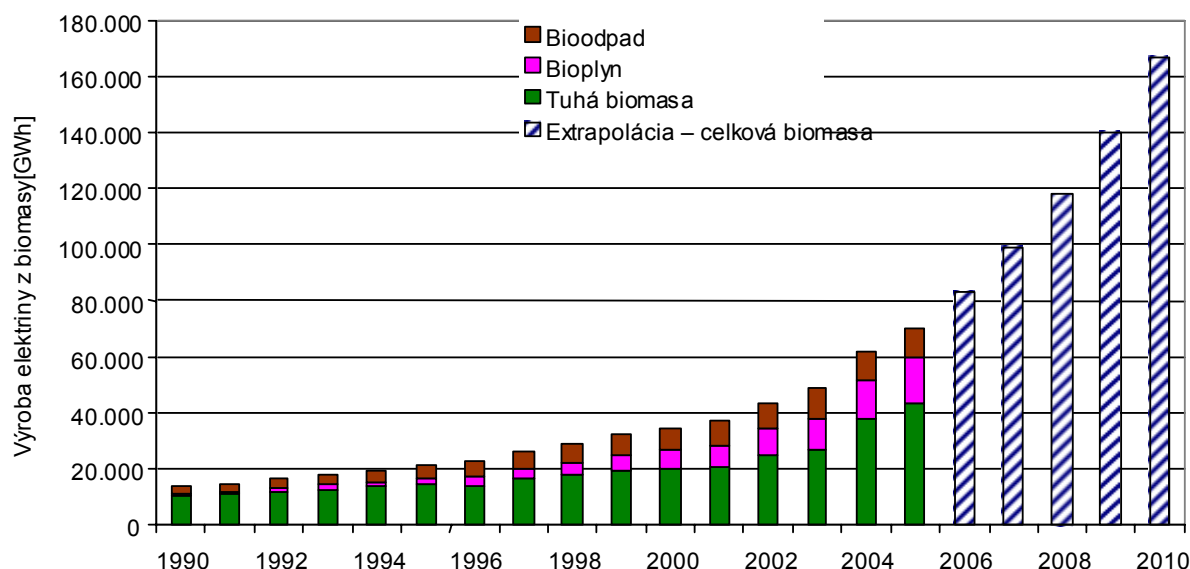
K celkovej výrobe elektrickej energie z biomasy prispievajú tri typy paliva: tuhá biomasa, bioplyn a biologicky rozložiteľná frakcia komunálneho tuhého odpadu. Ďalej sa uvádzajú informácie o tuhej biomase a bioplyne. Elektrická energia z biomasy predstavuje 2 % z celkovej spotreby elektrickej energie v EÚ. Celkovo stúpala výroba elektriny z biomasy v roku 2002 o 18 %, v roku 2003 o 13 %, v roku 2004 o 19 % a v roku 2005 o 23 %²⁰. Jednoznačne sa tým výrazne urýchlil pokrok v posledných rokoch. Ak by sa miera rastu z roku 2004 extrapolovala do roku 2010, celkový príspevok biomasy by dosiahol hodnotu približne 167 TWh, čo zodpovedá výrobe elektrickej energie z biomasy potrebnej na dosiahnutie cieľa 21 % elektriny z obnoviteľnej energie²¹. Ale existuje riziko, že príspevok biomasy z Holandska v roku 2005 predstavuje len krátkodobý úspech.²²

¹⁹ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE a členských štátov.

²⁰ Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE.

²¹ Za predpokladu, že biomasa celkovo príspeje 40 %, veterná energia 50 % a ostatná RES-E 10 % z dodatočnej výroby RES-E do roku 2010 v porovnaní s rokom 2001. Objasnenie týchto odhadov je uvedené v dokumente KOM (2004) 366, konečné znenie.

²² Holandská vláda zmrazila systém podpory biomasy. Švédsky úspech v oblasti biomasy pochádza z existujúcich elektrární, a nie z nového objemu.

Obrázok 6: Historický vývoj výroby elektrickej energie z tuhej biomasy, bioplynu a z komunálneho tuhého odpadu v 25 členských štátoch EÚ od roku 1990 do roku 2004 a extrapolácia do roku 2010 za predpokladu ročnej miery rastu vo výške 19 %²³

4.2.1. Tuhá biomasa

Elektrická energia sa z tuhej biomasy vyrába na základe spaľovania lesných a poľnohospodárskych produktov a zvyškov z tepelných elektrární. Vývoj tuhej biomasy je podobný ako v prípade celkovej biomasy, pričom sa v rokoch 2004 a 2005 výrazne urýchlil. Ročná miera rastu v EÚ-25 dosiahla v posledných rokoch hodnotu 20 % v roku 2002, 13 % v roku 2003 a 25 % v roku 2004.

Vývoj v EÚ-25 je uvedený na obrázku 7. V rokoch 2002 až 2004 sa do elektrickej siete pridalo dodatočných 10 TWh. Najväčšími prispievateľmi k výrobe celkovej RES-E z biomasy sú Fínsko a Švédsko, za ktorými nasleduje Nemecko, Španielsko, Spojené kráľovstvo, Dánsko, Rakúsko a Holandsko.

Prekážky ďalšiemu rastu v infraštruktúre sú významnejšie ako ekonomické prekážky. Akčný plán o biomase²⁴ s cieľom zvýšiť využívanie biomasy rieši problémy súčasných trhov s biomasou v Európe. Okrem toho stanovuje koordinovaný program opatrení Spoločenstva. Medzi tieto opatrenia patrí zlepšenie zásobovania biomasou a zvýšenie dopytu po biomase; odstránenie technických prekážok a rozvoj výskumu a vývoja.

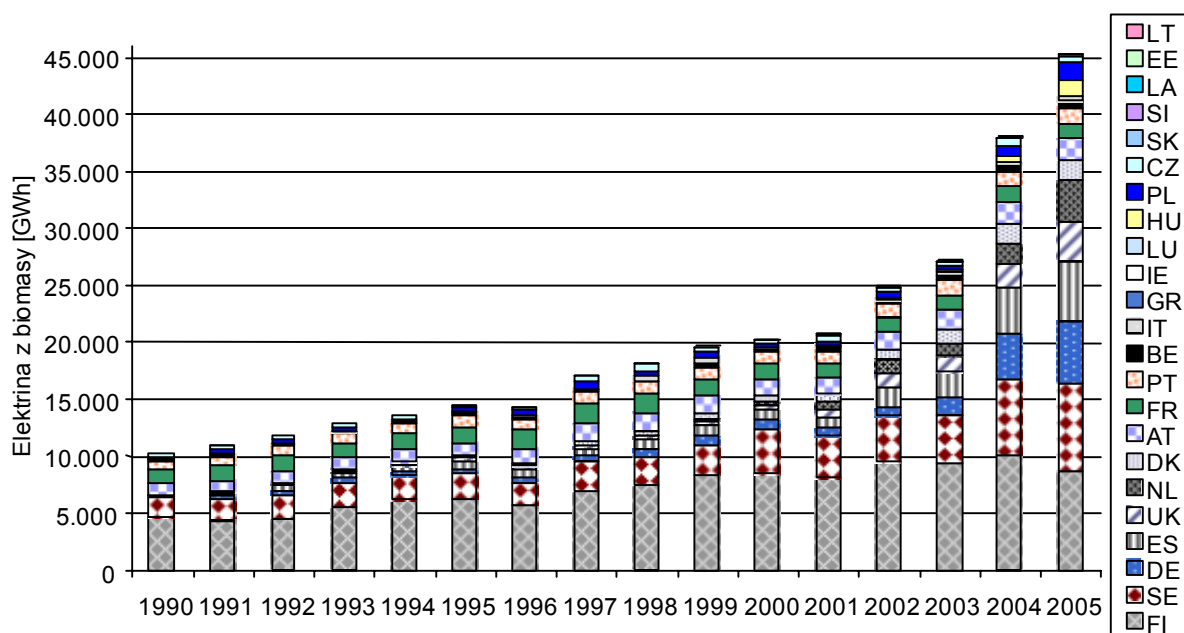
Samozrejme, že dlhodobá tradícia v sektore biomasy a význam lesníckeho priemyslu spolu so skutočnosťou, že väčšina elektrární predstavuje rozsiahle priemyselné útvary pracujúce v kombinovanom tepelnom a elektroenergetickom (CHP) režime, sú silnými faktormi podporujúcimi rozvoj sektora výroby elektrickej energie z biomasy v severských krajinách. Vývoj v Nemecku je zväčša poháňaný stredne veľkými výrobnými jednotkami do 20 MW,

²³ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE a členských štátov.

²⁴ KOM (2005) 628, konečné znenie. Oznámenie Komisie o akčnom pláne o biomase, Európska komisia, 2005.

pričom vďaka osobitnej podpore CHP čoraz zväčšia časť elektrární využívajúcich biomasu pracuje v kombinovanom výrobnom režime.

Takmer polovica členských štátov umožňuje kombinované spaľovanie tuhej biomasy v konvenčných elektrárnach. Ako je vidno predovšetkým z britského a maďarského príkladu, umožňuje to dosahovanie mimoriadne vysokých hodnôt miery rastu. V Spojenom kráľovstve elektrická energia vyrábaná z biomasy kombinovaným spaľovaním jednoznačne dominovala v roku 2004 celkovej výrobe elektrickej energie z tuhej biomasy a v roku 2005 jej výroba vzrástla takmer o 75 % (+1,4 TWh). V súčasnosti sa v troch najväčších elektrárnach v Maďarsku využíva 630 000 ton biomasy ako palivo.

Obrázok 7: Historický vývoj výroby elektrickej energie z tuhej biomasy (s vylúčením komunálneho tuhého odpadu) v členských štátoch EÚ-25 v rokoch 1990 až 2005²⁵

Komisia nedávno schválila a predložila Rade a Európskemu parlamentu akčný plán EÚ v oblasti lesného hospodárstva²⁶. Tento akčný plán podporuje okrem iného využívanie lesných zdrojov ako energetického východzieho produktu. Bude to mimoriadne dôležité pre výrobu tuhej biomasy.

4.2.2. Bioplyn

Vzhľadom na súčasné vysoké ceny ropy a zemného plynu je plytvaním vyrábať bioplyn, a potom sa len pozerat', ako jednoducho uniká do vzduchu. V roku 2005 bolo takýmto spôsobom pre energetické využitie v rozličných krajinách Európskej únie vyrobených takmer 5 miliónov ton ekvivalentu ropy (5 Mtoe). Celkové zdroje sa pri súčasnej produkcii odpadu odhadujú na viac ako 20 Mtoe. Využívanie energie bioplynu nie je len otázkou výroby energie, ale aj otázkou spracovania odpadu a problematiky životného prostredia. Približne polovica európskeho odpadu jednoducho končí na skládkach.

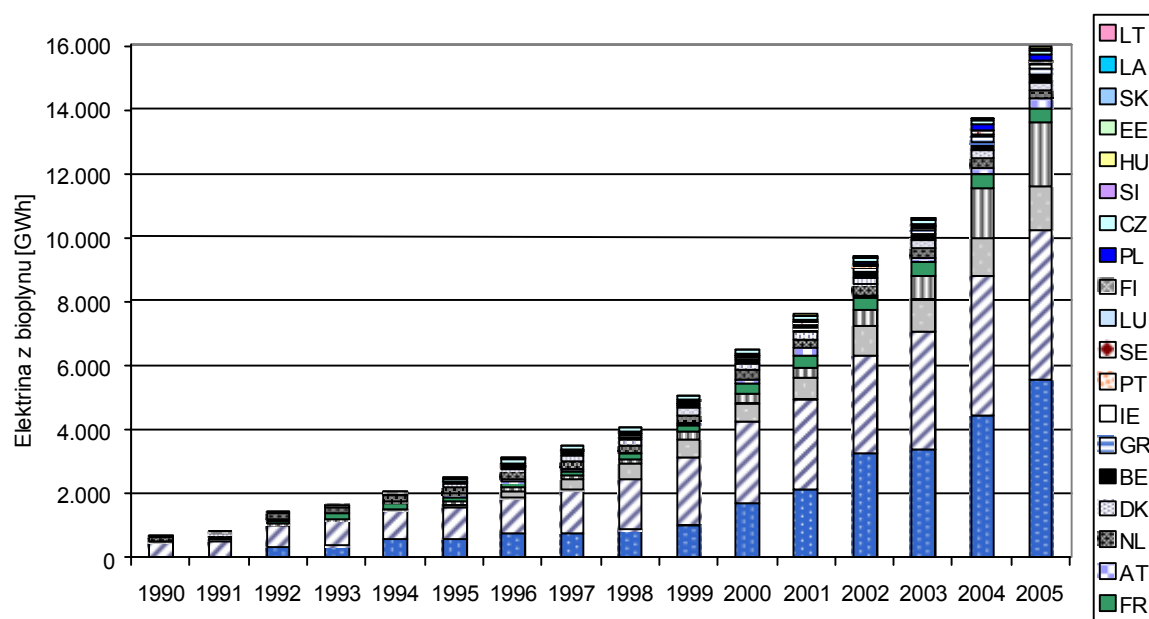
²⁵ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE a členských štátov.

²⁶ KOM (2006) 302, konečné znenie. Oznámenie Komisie o akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva.

Približne dve tretiny bioplynu sa využívajú na výrobu elektrickej energie a jedna tretina na výrobu tepla. Odhaduje sa, že výroba elektrickej energie z bioplynu v roku 2004 predstavovala 14,9 TWh. Polovica tejto elektriny sa získava z CHP elektrární.

Bioplyn sa získava z mnohých rozličných typov procesov. Môže sa získavať zo skládkového plynu tvoreného biologicky rozložiteľným odpadom, čo z environmentálneho pohľadu nie je veľmi efektívne, alebo sa môže vyrábať pomocou digestorov. Spracovanie závisí od príslušného druhu odpadu. Bioplyn sa môže vyrábať z domáceho odpadu alebo z poľnohospodárskeho odpadu, akým je tekuté hnojivo a odpad pri žatve. Bioplyn sa môže spracovávať v malých samostatných farmárskych jednotkách pre bioplyn alebo v kolektívnych a centralizovaných jednotkách. Tieto jednotky, najlepšie rozvinuté v Dánsku, sú schopné spracovať súčasne rozličné typy odpadu, predovšetkým hnojivo a tekuté hnojivo zmiešané s rozličnými inými druhmi organického odpadu. Jednúčelové prevádzky na spracovanie bioplynu predstavujú efektívny spôsob zaobchádzania s bioodpadom pochádzajúcim z poľnohospodárstva a priemyslu, pričom veľkosť týchto prevádzok umožňuje efektívne využívanie energetického obsahu odpadu. Táto technológia má značný potenciál pre rast.

Ročná miera rastu výroby elektrickej energie z bioplynu bola v posledných desiatich rokoch vysoká a predstavovala 24 % v roku 2002, 13 % v roku 2003, 22 % v roku 2004 a 15 % v roku 2005.

Obrázok 8: Historický vývoj výroby elektrickej energie z bioplynu v členských štátoch EÚ-25 v rokoch 1990 až 2005²⁷

Presadzovanie európskych environmentálnych právnych predpisov týkajúcich sa obmedzovania a zdaňovania skládok odpadu podnecuje prijímateľov rozhodnutí v hľadaní energeticky a klimaticky priaznivejších riešení spracovania organického odpadu okamžite po jeho zbere. Približne polovica európskeho komunálneho odpadu sa ešte stále ukladá na skládkach, čo znamená plytvanie s odpadom a vzácnou energiou.

²⁷ Zdroj: Eurostat do roku 2004. Rok 2005 obsahuje predbežné číselné hodnoty od MAE a členských štátov.

Okrem výroby tepla a elektrickej energie sa môže bioplyn použiť aj ako dopravné palivo. Švédsko už má 779 autobusov poháňaných bioplynom, viac ako 4 500 automobilov jazdiacich na palivo pozostávajúce zo zmesi benzínu a bioplynu alebo zemného plynu, ako aj vlak fungujúci týmto spôsobom od minulého roku.

Štvrtina krajín EÚ poskytuje dostatočnú podporu na rozvoj využívania bioplynu.

4.3. Fotovoltická slnečná energia

Celkový nainštalovaný výkon fotovoltickej energie v EÚ vzrástol v posledných piatich rokoch nebývalou priemernou ročnou mierou rastu vo výške 70 % zo 127 MWp²⁸ v roku 2000 na 1 794 MWp ku koncu roku 2005. Pôsobivý nárast celkového nainštalovaného výkonu v Európe spôsobilo Nemecko: 86 % momentálne nainštalovaného výkonu fotovoltickej energie v EÚ pochádza z Nemecka. Ostatné európske trhy dosahovali úplne odlišné hodnoty. Holandsko má nainštalovaných viac ako 50 MWp a Španielsko 58 MWp. V členských štátoch EÚ výrazne vzrastá aj ďalší indikátor, koeficient „energetického výkonu na hlavu“. Stúpol z hodnoty 2,5 Wp na obyvateľa v roku 2004 na 3,9 Wp na obyvateľa v roku 2005. Na porovnanie: Japonsko (128 miliónov obyvateľov) má nainštalovaný výkon v hodnote 8,9 Wp na obyvateľa, zatiaľ čo USA (291 miliónov obyvateľov) majú nainštalovaný výkon v hodnote 1,3 Wp na obyvateľa.

Fotovoltika predstavuje hlavne decentralizovanú technológiu. Pri inštalácii na strechách budov má takáto elektrická energia výhodu poskytovania dvojnásobnej úrovne primárnej energie vďaka konverzným stratám pri výrobe elektrickej energie z tepla a úsporám pri prenose a distribúcii. Tento sektor má komponent vysokej technológie, modulárny charakter a veľký dlhodobý potenciál²⁹.

4.4. Malé vodné elektrárne

Súčasný európsky trend vzhľadom na rozvoj malých elektrární nie je vďaka administratívnym a environmentálnym prekážkam veľmi dynamický. Napriek tomu má tento sektor reálny potenciál, ktorý sa môže rozvinúť do stabilnej a živej hospodárskej činnosti.

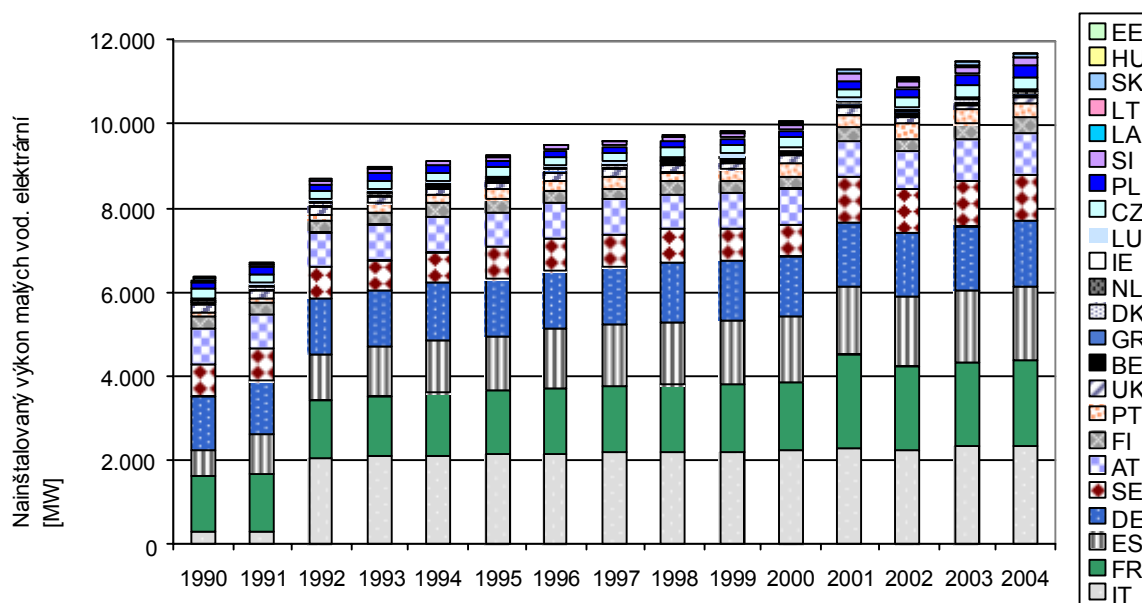
Pojem „malá vodná elektráreň“ bežne znamená vodnú elektráreň s výkonom do 10 MW. V ostatných regiónoch sveta môže byť limit výkonu, ktorý rozlišuje „veľké“ a „malé“ vodné elektrárne, značne rozdielny. Napríklad v Číne patria medzi malé vodné elektrárne zariadenia s výkonom menším ako 50 MW. Pre tento zdroj obnoviteľnej energie je charakteristický značne rozdielny potenciál a náklady na výrobu elektrickej energie po celej Európe.

V posledných štyroch rokoch výkon malých vodných elektrární v EÚ-25 vzrástol ročne v priemere o 3,8 %. Hlavnou príčinou pomalého rozvoja je predovšetkým slabo využívaný

²⁸ Bežne sa objem slnečnej fotovoltickej energie vyjadruje vo Wattoch špičkového zaťaženia (Wp). Je to výkon jednosmerného prúdu slnečného modulu vo wattoch meraný v štandardných priemyselných podmienkach. Tieto podmienky sú žiarenie v hodnote 1 000 Watt/m², okolitá teplota 25°C a spektrum súvisiace so slnečným svetlom, ktoré prešlo cez atmosféru (vzduchová hmota alebo AM 1,5).

²⁹ Dobrý príklad inovačnej politiky na ďalšiu podporu fotovoltickej energie bol zavedený v Španielsku, ktoré ako prvá krajina v Európe prijalo vnútroštátny záväzok zavádzať pre budovy opatrenia o energetickej účinnosti a o minimálnom využívaní slnečnej energie (slnečnej tepelnej energie alebo fotovoltickej energie) v nových budovách alebo v rekonštruovaných budovách. Existuje záväzok o minimálnom príspevku fotovoltickej energie k celkovému zásobovaniu elektrickou energiou pre nové budovy v terciárnom sektore s plochou povrchu presahujúcou špecifický počet m².

potenciál a značné administratívne prekážky (napr. environmentálne povolenia). V porovnaní so situáciou v EÚ-15 členské štáty, ktoré vstúpili do EÚ v máji 2004, prejavili dynamickejší rozvoj tohto sektora, predovšetkým vďaka vývoju v Slovinsku a v Poľsku. Členské štáty EÚ-10 dosiahli v rokoch 2000 až 2004 vyššiu mieru rastu v hodnote takmer 8 %.

Obrázok 9 : Historický vývoj nainštalovaného výkonu malých vodných elektrární v členských štátoch EÚ-25 v rokoch 1990 až 2004³⁰

4.5. Geotermálna energia

Celosvetovo je geotermálny sektor v súčasnosti štvrtým najväčším sektorom vyrábajúcim elektrickú energiu a využívajúcim zdroje obnoviteľnej energie, pričom sa radí za vodnú energiu, biomasu a veternú energiu. Na konci roku 2004 predstavoval celosvetovo nainštalovaných 8 911 MW. Európa má 9 % celosvetovej geotermálnej kapacity.

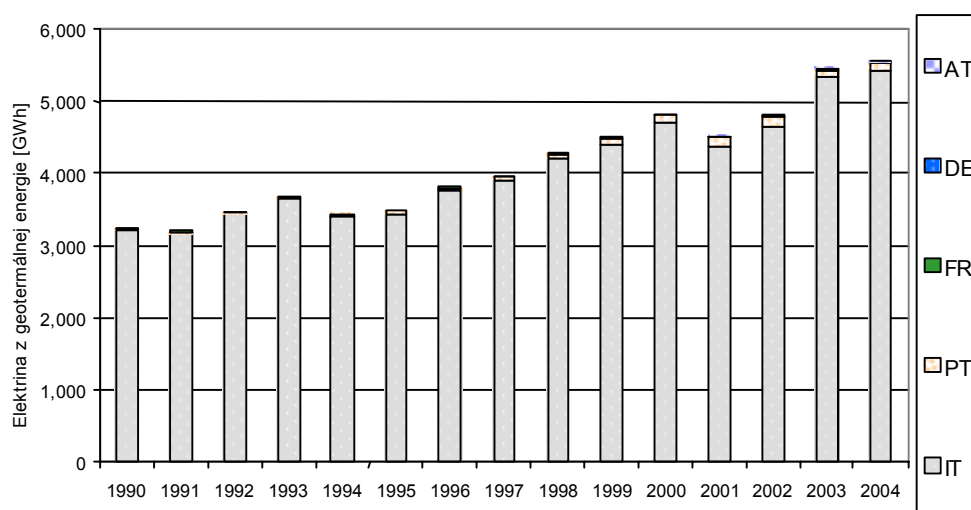
V Európe sa však geotermálne zdroje nevyužívajú v sektore výroby elektrickej energie, ale na vykurovanie, pričom ich veľká väčšina sa využíva v sektore bývania prostredníctvom čerpadiel geotermálneho tepla.³¹

Elektrická energia z geotermálnych zdrojov sa v súčasnosti v EÚ vyrába hlavne v Taliansku, v Portugalsku (Azory) a vo Francúzsku. Jednoznačným európskym vodcom je Taliansko s celkovým nainštalovaným výkonom 790 Mwe, čo predstavuje viac ako 95 % celkového nainštalovaného výkonu v EÚ-25. Okrem týchto popredných krajín je možné pozorovať nový vývoj v Rakúsku a v Nemecku, kde sa technológiou binárnych cyklov vyrába súčasne elektrická energia a teplo.

Odvetvie využívajúce tepelné čerpadlá je zďaleka najdynamickejšie v geotermálnom sektore, ale jeho uplatňovanie je mimo pôsobnosti tejto správy Komisie. Vývoj geotermálnej elektrickej energie značne závisí od možností výroby tepla a elektriny súčasne.

³⁰ Zdroj: Eurostat.

³¹ V Európe predstavuje výkon geotermálnej energie 6 589,8 MWth (vrátane 4 531 MWth tepelných čerpadiel).

Obrázok 10 : Historický vývoj výroby elektrickej energie z geotermálnych zdrojov v členských štátoch EÚ-25 v rokoch 1990 až 2004³²

5. PRÁVNA IMPLEMENTÁCIA SMERNICE

Smernica so svojím cieľom zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na výrobe elektrickej energie pokrýva 4 hlavné oblasti: určovanie vnútroštátnych indikatívnych cieľov pre spotrebu elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie; zjednodušenie administratívnych postupov pre výrobcov RES; zabezpečenie spravodlivého zaobchádzania s výrobcami RES, ktorí sa usilujú o pripojenie k vnútroštátnej elektrickej sieti; a zavedenie vzájomne uznávaných záruk pôvodu pre elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie. Okrem toho sa od členských štátov a Komisie požaduje, aby nahlásili pokrok v dosahovaní vnútroštátnych indikatívnych cieľov a celkového cieľa EÚ v oblasti podielu spotreby obnoviteľnej energie.

Článkom 3 ods. 1 sa umožňuje Komisii kontrolovať, či členské štáty prijali vhodné opatrenia na dosiahnutie svojich vnútroštátnych indikatívnych cieľov³³.

Všetky členské štáty oficiálne transponovali smernicu, čo znamená, že musia minimálne zaviesť primárne právne predpisy pokrývajúce hlavné ustanovenia smernice. V mnohých členských štátoch si kompletná transpozícia vyžaduje aj sekundárne právne predpisy.

Stupeň správnej transpozície a implementácie smernice sa v jednotlivých členských štátoch líši. Komisia začala priestupkové konanie proti Rakúsku, Cypru, Grécku, Írsku, Taliansku a Lotyšsku. Základ týchto priestupkových konaní je zhrnutý v nasledujúcej tabuľke:

Požiadavky	Dôvody priestupkových konaní
Článok 9 – Všeobecná transpozícia – Zákony, právne predpisy a správne opatrenia	Neúplná transpozícia z dôvodu nedostatku sekundárnych právnych predpisov

³² Zdroj: Eurostat

³³ Členské štáty podniknú primerané kroky na nabádanie k vyššej spotrebe elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie [...] Tieto kroky musia byť primerané cieľom, ktoré sa majú dosiahnuť.

Článok 3 – Vytýčenie cieľov a vhodné opatrenia na zvýšenie podielu obnoviteľnej elektrickej energie	Nedostatočná zaangažovanosť na dosahovaní cieľov
Článok 5 – Záruka pôvodu	Systém záruk pôvodu nebol v plnej miere implementovaný
Článok 6 – Správne konanie	Komplikované, netransparentné a/alebo diskriminačné schvaľovacie postupy pri vydávaní povolení na výstavbu a prevádzkovanie elektrární na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.
Článok 7 – Podmienky pripojenia do siete	Neprehľadné a diskriminačné podmienky súvisiace s pripojením do siete a s predpismi o zdieľaní/hrazení rozličných investičných nákladov v súvislosti so sieťou (pripojenie, rozširovanie a posilňovanie)

Priestupkové konania v súvislosti so smernicou 2001/77/ES sa začali buď na základe podnetov, ktoré dostala Komisia, alebo z iniciatívy Komisie na základe správ členských štátov, alebo na základe iných informácií o rozvoji obnoviteľnej elektrickej energie, ktoré majú útvary Komisie k dispozícii.

6. ZÁVERY A BUDÚCE OPATRENIA

Trendom, ktorý sa v súčasnosti prejavuje v celej Európskej únii, je zvýšená informovanosť o troch hlavných mechanizmoch obnoviteľnej energie: trvalej udržateľnosti, konkurencieschopnosti a bezpečnosti dodávok³⁴. Toto odvetvie bolo dosiaľ stimulované „zhora dole“, napríklad dotáciami a finančnými opatreniami, ktoré sú určené na dosahovanie makroekonomických a environmentálnych cieľov. Dopyt po obnoviteľnej energii sa stáva stále významnejším vzostupným pohonom priemyslu. Zvyšovanie cien energií núti spotrebiteľov zvažovať odlišné stratégie obstarávania energií. Dopyt po energiách by naďalej stúpал, keby sa aktívne neimplementovali energeticky účinné opatrenia. Ceny elektrickej energie vzrástli v rokoch 2004 až 2005 v priemere o 40 %, pričom najviac zasiahli komerčných a priemyselných spotrebiteľov.

Výrobcovia obnoviteľných energií sa stali významnými účastníkmi na trhu s elektrickou energiou. Je potrebné správne začlenenie obnoviteľných energií do vnútorného trhu s elektrickou energiou. Zásada prístupu tretej strany k sieti je základom pre investície do obnoviteľných energií na zapojenie do siete a pre prilákanie nových investorov vstupujúcich na trh. Výroba obnoviteľných energií a investovanie do nich sú efektívnejšie, ak sú obnoviteľné energie vystavené účinkom trhových cien. Vnútorný trh umožňuje spájanie takejto výroby, čím zabezpečuje efektívny prínos pre veľkú aj malú výrobu obnoviteľných energií. Cezhraničný obchod umožňuje predaj elektrickej energie širokej zákazníckej základni

³⁴ KOM (2006) 105, konečné znenie z 8.3.2005. Oznámenie Komisie Európska stratégia pre udržateľnú, konkurencieschopnú a bezpečnú energiu. Európska komisia. Marec 2005.

z oblastí s prebytkom alebo import elektrickej energie dovážanej z väčšej vzdialenosti. Je to mimoriadne dôležité pre oblasti s vysokou hustotou využívania veternej energie.

Obnoviteľné energie môžu poskytovať aj ochranu pred nestálosťou trhu s elektrickou energiou. Európa si nemôže dovoliť neúspech vo svojej politike obnoviteľných energií.

Zdá sa, že niektoré členské štáty – Dánsko, Nemecko, Španielsko, Írsko, Maďarsko, Holandsko a Luxembursko – dosiahnu ciele, ktoré prijali na základe smernice. Hlavne vďaka úsiliu týchto niekoľkých krajín môže EÚ v roku 2010 dosiahnuť 19 % podiel obnoviteľnej elektrickej energie. Ostatné členské štáty dosiahnu svoje vnútroštátne ciele, ak posilnia svoje politiky. Značný počet členských štátov však vykazuje klesajúci podiel výroby obnoviteľnej elektrickej energie.

Jednoznačný úspech predstavuje veterná energia s výrazným európskym rastom a rozrastajúcim sa globálnym trhom. Biomasa – spiaci obor – sa začína prebúdzat' a v posledných dvoch rokoch stúpol význam aj bioplynu a zdrojov kombinovaného spaľovania. Ak sa zachovajú súčasné politiky, celkový podiel obnoviteľnej energie dosiahne do roku 2010 hodnotu 19 %.

Priblíženie sa k dosiahnutiu cieľa sa môže považovať za čiastočný úspech, hoci ešte stále existuje značný priestor pre zdokonaľovanie. Komisia chce pokračovať v úsilí o dosiahnutie trvalo udržateľného trendu v oblasti elektrickej energie a odporúča tieto opatrenia.

Osem hlavných opatrení, ktoré sa musia okamžite zrealizovať v oblasti obnoviteľnej elektrickej energie:

1. Členské štáty musia správne a v plnej miere implementovať smernicu o obnoviteľnej elektrickej energii.
2. Je potrebné okamžité odstránenie administratívnych prekážok, diskriminácie v prístupe do siete a komplikovaných postupov.
3. Musí sa dosiahnuť optimalizácia systémov podpory definovaných v KOM (2005) 675, konečné znenie. Komisia v roku 2007 opätovne preskúma v členských štátoch situáciu v oblasti systémov podpory obnoviteľných energií s cieľom zhodnotiť ich výkonnosť a potrebu navrhnuť zosúladené systémy podpory obnoviteľných zdrojov v súvislosti s vnútorným trhom EÚ s elektrickou energiou. Hoci vnútroštátne systémy môžu byť počas prechodného obdobia ešte stále potrebné až dovtedy, kým nebude vnútorný trh plne funkčný, zosúladené systémy podpory by mali byť dlhodobým cieľom.
4. Treba oživiť sektor biomasy pomocou opatrení uvedených v Akčnom pláne o biomase. Mimoriadna pozornosť sa má venovať zvýšenému využívaniu biomasy pre kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie (CHP).
5. Dlhodobá spoľahlivosť: Komisia v roku 2007 navrhne nový právny rámec na podporu zdrojov obnoviteľnej energie stanovený v cestovnej mape pre obnoviteľné zdroje energie.
6. Komisia bude pokračovať v úzkej spolupráci so sieťovými orgánmi, s európskymi regulátormi elektrickej energie a s odvetvím obnoviteľných zdrojov energie, aby bola možná lepšia integrácia zdrojov obnoviteľnej energie do elektrickej siete, a bude venovať mimoriadnu pozornosť osobitným požiadavkám súvisiacim s väčším využívaním veternej energie na mori (off-shore), predovšetkým v súvislosti s cezhraničnými pripojeniami do siete.

Majú sa preskúmať možnosti, ktoré poskytuje systém transeurópskych sietí TES-E. Majú sa začať práce na európskej supersieti energie získanej z vetra na mori.

7. Vnútorý trh s elektrickou energiou sa bude vyvíjať spôsobom zhodným s rozvojom obnoviteľných energií. Liberalizácia týkajúca sa predovšetkým transparentnosti, samostatnosti a vyššej kapacity prepojení medzičlánkov poskytuje novým inovatívnym účastníkom možnosť vstúpiť na trh.

8. Obnoviteľné energie sa majú urýchlene integrovať do lisabonskej stratégie Európskej únie, prostredníctvom programu konkurencieschopnosti a inovácie (CIP), regionálnych a kohéznych fondov, rozvoja vidieka a podpory výskumu a vývoja technológií v období rokov 2007 - 2013.

PRÍLOHA³⁵

Zhodnotenie pokroku členských štátov vzhľadom na cieľ roku 2010 (%)

	Referenčný rok (1997 alebo 2000)	Dosiahnutý priemik 2004/2005	Normalizovaný priemik 2004/2005	Cieľ do roku 2010	Klasifikácia
Dánsko	8,7	25,8 (2005)	27,3 (2005)	29,0	☺☺
Nemecko	4,5	10,4 (2005)	10,8 (2005)	12,5	☺☺
Maďarsko	0,7	4,4 (2005)	4,0(2005)	3,6	☺☺
Fínsko	24,7	25,0 (2005)	25,4(2005)	31,5	☺
Írsko	3,6	6,1(2005)	8,0 (2005)	13,2	☺
Luxembursko	2,1	3,6 (2005)	4,0 (2005)	5,7	☺
Španielsko	19,9	17,2 (2005)	21,6 (2005)	29,4	☺
Švédsko	49,1	53,2 (2005)	52,0 (2005)	55,2	☺
Holandsko	3,5	6,9 (2005)	6,5 (2005)	9,0	☺
Česká republika	3,8	4,8 (2005)	4,0 (2005)	8	☺
Litva	3,3	3,7 (2004)	3,3 (2004)	7	☺
Poľsko	1,6	2,8 (2005)	3,2 (2005)	7,5	☺
Slovinsko	29,9	29,1 (2004)	29,4 (2004)	33,6	☺
Sp. kráľovstvo	1,7	4,1 (2005)	4,2 (2005)	10,0	☺
Belgicko	1,1	1,8 (2005)	1,9 (2005)	6,0	☹
Grécko	8,6	9,1 (2005)	7,7 (2005)	20,1	☹
Portugalsko	38,5	14,8 (2005)	28,8 (2005)	39,0	☹
Rakúsko	70,0	54,9 (2005)	57,5 (2005)	78,1	☹☹
Cyprus	0,0	0,0 (2004)	0,0 (2004)	6	☹☹
Estónsko	0,2	0,7 (2004)	0,7 (2004)	5,1	☹☹
Francúzsko	15,0	11,0 (2005)	14,2 (2005)	21,0	☹☹
Taliansko	16,0	15,3 (2005)	16,0 (2005)	25,0	☹☹
Lotyšsko	42,4	47,1 (2004)	43,9 (2004)	49,3	☹☹

³⁵

Rumunsko a Bulharsko stanovili cieľ do roku 2010, ktorým sa zachová cieľ rozšírenej Únie na hodnote 21 %. Rumunsko si vytýčilo cieľ prechodu z 28 % na 33 % do roku 2010 a Bulharsko zo 6 % na 11 % do roku 2010. V nasledujúcej správe Komisie v roku 2008 sa zohľadní stupeň splnenia ich vnútroštátnych cieľov.

Malta	0,0	0,0 (2004)	0,0 (2004)	5	☹☹
Slovenská rep.	17,9	15,4 (2005)	14,9 (2005)	31	☹☹
EÚ-25	12,9	13,7 (2004)	14,5 (2004)	21,0	